

Universitatea de Stat din Moldova

Centrul Republican de Resurse pentru Asistență Socială

GHID DE PRACTICĂ

Îndrumări metodice
privind organizarea practicii
la specialitatea *Asistență Socială*

Lucrarea a fost editată cu sprijinul
Reprezentanței UNICEF
în Republica Moldova

Chișinău - 2000

INTRODUCERE

Asistența socială este o activitate profesională de ajutorare a persoanelor aparte sau a unor grupuri și comunități, pentru a-și restabili sau mări capacitatea de funcționare socială și de creare a condițiilor care să favorizeze acest scop. Asistența socială reprezintă un ansamblu de măsuri întreprinse de către stat, biserică, organisme non-guvernamentale spre a sprijini persoanele aflate în situații deosebite, deficitare, a căror stare fizică sau psihică a fost afectată de diverși factori nocivi: apariția unor boli cronice, deteriorarea stării materiale, calamități naturale, vârstă înaintată etc.

Asistența socială este o *artă*, o *știință* și, cu siguranță, o *profesie*. Este o *artă*, deoarece presupune din partea celui care o practică o serie de calități personale, aptitudini deosebite, care prin educație dezvoltă deprinderi și abilități, formează talentul necesar pentru a acționa într-o mare diversitate de situații, pentru a-i putea înțelege pe oameni și a-i ajuta pe ei să se ajute singuri. Este o *știință*, pentru că a dezvoltat în timp idei, principii și concepte operaționale proprii. Este o *profesie*, pentru că presupune și ține seama de toate atributele unei profesii: deține un corpus sistematic, organizat teoretic, de cunoștințe de specialitate; operează cu valori și simboluri comune; are instituții academice; se bazează pe un sistem legislativ și o dimensiune etică proprii; deține un profil profesional specific pentru a servi persoana în nevoie, în particular, și totodată pentru bunul mers al societății, în sens mai larg.

În domeniul asistenței sociale își găsesc aplicare o serie de teorii care provin în principal din științele sociale, și anume: din sociologie, psihologie, economie, antropologie, politici sociale etc. și care se constituie în fundamente disciplinare ale profesiei. Cu timpul, pe măsura dezvoltării ei, Asistența Socială și-a creat o serie de teorii proprii, devenind limpede că a acționa adecvat situației fără a dispune de un bagaj de cunoștințe, ci numai prin învățarea din experiență, necesită timp foarte mult și un efort mult mai mare, creând o stare de nesiguranță față de propriile soluții și confuzie în luarea de decizii, dând naștere imposibilității de a descoperi semnificații corecte, explicite și sistematice în desfășurarea evenimentelor.

1. FORMARE PRIN PRACTICĂ

Profesia de *asistent social*, foarte actuală și tot atât de complicată, necesită ca de la bun început accentul să fie pus pe *pregătirea complexă* a viitorilor specialiști, pe îmbinarea armonioasă a pregătirii lor teoretice cu pregătirea practică. Necesitatea pregătirii practice a studenților de la specialitatea Asistență Socială este determinată de însăși natura acestei profesii: o profesie înalt umanistă cu responsabilități deosebite față de natura umană și destinul unor vieți omenești. Studentul, viitor asistent social, trebuie să fie conștient de specificul acestei profesii, care necesită ca el nu numai să fie înzestrat cu anumite aptitudini, ci și să dobândească altele noi, în special capacitatea profesională de a interveni fără risc pentru cei cărora trebuie să se dedice. Este tocmai rolul primordial al instituției de învățământ superior de a-l ajuta pe student să conjuge reușit cunoștințele pe care le-a obținut în cadrul ei cu capacitatea de a le aplica practic, de a interveni, într-o manieră corectă, în toate situațiile pe care va trebui să le rezolve ca specialist.

Sistemul actual de educație în asistență socială este aliniat la standarde moderne, la nevoile zilei de astăzi. Elemente aparte ale acestui sistem sunt întocmite în planurile de învățământ și programele elaborate pe baza lor. Pentru a educa și instrui asistenți sociali se cere efortul specialiștilor, profesorilor de la toate specialitățile de profil și de la cele adiacente asistenței sociale, cu aplicarea experienței avansate desprinse din tradiția românească și a mai multor state, preluate constructiv, pe baza unor colaborări cu școli din Anglia, Olanda, S.U.A., Suedia.

Activitatea practică la specialitatea Asistență Socială este parte intrinsecă a procesului de instruire profesională a studenților, componentă majoră în pregătirea acestora ca viitori specialiști în domeniul asistenței sociale. Această activitate se realizează prin efortul conjugat al Universității și instituțiilor de profil publice și non-guvernamentale, unde se desfășoară activitatea practică a studenților și unde se manifestă pronunțat interesele pentru o cât mai bună pregătire a acestora.

În ceea ce privește instituția de învățământ, ea își propune drept scop principal de a-i asigura studentului posibilitatea implementării cunoștințelor de specialitate în practică și, totodată, de a-i acorda ajutor în instruirea practică, înzestrându-l cu capacitatea de a fi responsabil pentru viitoarea profesie. Este și o cale de a-i acorda studentului șansa de a fi informat direct, permanent, de a-l familiariza cu situația socială și schimbările ce intervin, de a-i pune probleme la care să găsească soluții, de a-l pregăti mai bine pentru activitatea în acea ramură a asistenței sociale pentru care va considera că are afinități și de care se va simți atras.

Instruirea practică la specialitatea Asistență Socială este organizată în două forme:

- ❖ **practica semestrială** (o zi/săptămână în fiecare semestru, cu excepția anului I și a semestrului II al anului IV);
- ❖ **practica compactă de vară** (două săptămâni la sfârșitul ultimului semestru, cu excepția anului IV).

În procesul de instruire practică sunt implicați:

- **studenții**, având responsabilitatea de a realiza cu succes obiectivele instruirii practice;
- **instructorii de practică** care lucrează în instituțiile desemnate ca locuri de practică și

care asigură îndeplinirea de către studenți a obiectivelor de învățare specifice fiecărui an de studii;

- **îndrumătorii** din Universitate care au responsabilitatea de a ajuta studenții să aplice teoria în practică și să asigure legătura cu instituția desemnată ca loc de practică;
- **coordonatorul practicii** care selectează locurile unde se va desfășura practica și plasează studenții în activități practice realizând managementul acestui proces, astfel încât studenții să beneficieze cât mai deplin de perioadele de pregătire practică.

2. ETAPE DE PREGĂTIRE ȘI DESFĂȘURARE A PRACTICII

Buna formare prin activități practice a viitorului specialist în domeniul asistenței sociale necesită punerea în aplicare a următoarelor măsuri de ordin general:

- determinarea obiectivelor generale și specifice ale învățării prin practică pe baza corelării acestora cu obiectivele generale și specifice ale învățării disciplinelor teoretice pentru fiecare an de studiu;
- specificarea scopurilor instituției de învățământ și ale fiecărui student aparte preconizate pentru perioada practicii;
- identificarea, pe bază de standarde stabilite la nivelul instituției de învățământ, a serviciilor de specialitate și a locurilor de desfășurare a practicii studenților din cadrul acestora, capabile să asigure instruirea practică la un bun nivel profesional;
- asigurarea unei strânse legături între instituția de învățământ, student și instituția de profil, unde se va desfășura practica;
- cunoașterea cu claritate de către fiecare dintre cei implicați a rolului său în acest proces, a cerințelor cu privire la activitățile propriu-zise, a obligațiilor și responsabilităților adecvate competențelor;
- analiza periodică a desfășurării procesului de învățare prin practică, într-un mod introspectiv și totodată retrospectiv individual, de către fiecare dintre participanții la proces, care să rețină ceea ce a fost pozitiv și prospectiv pentru dezvoltarea ulterioară;
- elaborarea metodologiilor și instrumentelor de lucru adecvate fiecărei etape de desfășurare a practicii;
- elaborarea de către instituția de învățământ a unor criterii standardizate de evaluare a activității studenților în cursul practicii și aplicate cu rigoare de instituția de profil;
- identificarea ariilor de dezvoltare flexibilă și dinamică a practicii studenților.

Toate aceste criterii se încadrează într-un program de activitate care se desfășoară pe parcursul celor două semestre ale anului universitar (o zi/săptămână) și la sfârșitul acestuia în cadrul practicii compacte de vară (pe o durată de două săptămâni), presupunând mai multe etape:

- o fază inițială, pregătitoare, a viitoarei activități a studentului ca practicant într-o instituție de specialitate;
- o perioadă de debut a instruirii practice, la începutul fiecărui semestru;
- faza de desfășurare a activităților propriu-zise;
- faza de încheiere, care cuprinde evaluarea generală a activității instituțiilor de profil din punct de vedere al îndrumării acordate studentului și stabilirea calificativelor convenite

fiecărui student practicant de către cadrul didactic în colaborare cu specialistul, instructor de practică;

- stabilirea jaloanelor pentru reluarea procesului în anul universitar următor.

La fiecare din aceste etape se desfășoară o serie întreagă de activități care din an în an sunt completate corespunzător exigențelor rezultate din analizele activității practice anterioare, un rol important revenindu-le specialiștilor, reprezentanților instituțiilor de profil cu care s-a colaborat.

2.1. Organizarea preliminară

Coordonarea și îndrumarea în practică a studenților începe prin explorarea complexă a contextului educațional, profesional și organizatoric.

Această etapă se desfășoară în fiecare an în perioada imediat premergătoare începerii anului universitar. Ea cuprinde o serie de activități, demersuri și măsuri organizatorice la nivelul catedrei atât cu privire la studenți, cât, mai ales, cu privire la instituțiile cu care urmează să se colaboreze pentru realizarea procesului de instruire practică a acestora.

În această perioadă se analizează rezultatele anului precedent, care constituie punctul de plecare pentru stabilirea cadrului de activitate pentru anul în curs, a noilor domenii de lucru, pentru modificările și îmbunătățirile necesare din punct de vedere organizatoric și metodologic. Se planifică obiectivele catedrei și se identifică cele pe care trebuie să le atingă studenții în procesul învățării pentru a intra în contact inițial cu practica, văzută ca parte inalienabilă a procesului general de învățare.

După ce se estimează numărul total de locuri de practică necesare (după numărul total de studenți pe grupe și ani de studiu), urmează în ordine:

- realizarea contactelor directe cu instituțiile cu care s-a mai colaborat;
- stabilirea de noi relații de colaborare pentru desfășurarea practicii studenților în noi instituții sau noi domenii de activitate din practica asistenței sociale;
- specificarea condițiilor colaborării cu aceste instituții ținând seama de specificul lor;
- precizarea unor momente aparte, foarte esențiale, privind, de exemplu, ținuta vestimentară (halat alb), locul, timpul și persoanele desemnate pentru realizarea primei întâlniri cu studenții în instituție etc.

După evaluarea fiecărei instituții cu privire la posibilitățile ei de a asigura o bună practică pentru studenți, se întreprind demersurile necesare la nivelul conducerii instituțiilor cu care urmează să se colaboreze pentru statuarea colaborării și stabilirea condițiilor acestei colaborări.

Criteriile după care urmează a fi selectate instituțiile ca locuri de practică pentru studenți sunt stabilite de profesorii care organizează și dirijează practica din cadrul catedrei de specialitate pe baza informațiilor asupra acestor instituții și consultării studenților printr-un chestionar de evaluare.

Dintre criteriile de selecție a locurilor de practică din șirul instituțiilor prezente în rețeaua practică a asistenței sociale enumerăm:

- să aibă obiective de activitate în domeniul asistenței sociale clar determinate;
- să folosească metode active de integrare a studenților în procesul practic al asistenței sociale;
- personalul de specialitate din instituție, responsabil pentru practica studenților, trebuie să dovedească respect și responsabilitate pentru educația profesională a specialistului și să fie conștient de scopul formativ-educativ al practicii studențești;
- instituțiile asociate facultății trebuie să răspundă solicitărilor de participare la diferite

- acțiuni educative cu caracter practic desfășurate la facultate;
- munca personalului trebuie să fie înalt organizată, astfel ca pentru a-și dezvolta activitățile el să nu se bazeze pe munca studenților;
 - numărul activităților și calitatea lor trebuie să asigure un model de exemplaritate pentru experiența studenților concordantă cu așteptările programului de învățământ;
 - instituția trebuie să asigure diferențiat practica studenților începători (anul I de studii) și a celor avansați (ultimul an de studii);
 - ea trebuie să pună la dispoziție, pe măsura posibilităților, un spațiu adecvat pentru studenți, precum și echipamentele, serviciile auxiliare disponibile în vederea realizării obiectivelor practicii;
 - instituția trebuie să aloce studentului materialele necesare, rezervând angajatului ce va funcționa ca instructor timp pentru orientarea studentului în domeniu, pentru cercetări de teren și diferite consultări;
 - personalul instituției selectat pentru practica studentescă va trebui să comunice periodic cu coordonatorul de practică din cadrul facultății;
 - instituția trebuie să colaboreze cu cadrele didactice de la facultate în problema organizării practicii de specialitate și să respecte deciziile universitare cu privire la evaluarea activității practice a studenților.

2.2. Începutul activității practice

Perioada de debut a practicii studenților la specialitatea Asistență Socială se desfășoară în primele săptămâni de după începerea trimestrului și, respectiv, la sfârșitul examenelor sesiunii de vară, înaintea practicii compacte de vară. Această etapă ține, întâi de toate, de repartizarea studenților la locurile unde se va desfășura practica.

Repartizarea studenților în instituțiile de profil se face corespunzător opțiunii fiecăruia pentru domeniul în care preferă să lucreze, corespunzător intereselor, afinităților și experienței anterioare. Studenților li se cere să-și exprime opțiunea referitor la un anumit domeniu, însă mai puțin la o instituție anume, pentru a evita orientări din motive subiective (de distanță, preferințe pentru anume colegi, persoane cunoscute în anume locuri etc). Pentru a lărgi sfera experienței obținute în timpul practicii, de regulă, se evită desfășurarea practicii studentești în unele și aceleași instituții de profil.

Un criteriu important de care se ține seama este și concordanța gradului de pregătire a studentului, conform anului de studii, cu profilul instituției. Întru realizarea ei mai eficace se urmărește sincronizarea cunoștințelor teoretice, pe care studentul se presupune că trebuie să le aibă, cu anumite cunoștințe practice, în contextul cerut de un anumit domeniu mai specializat. De aceea studenților fiecărui an li se dau îndrumările necesare referitor la domeniile pe care pot să le abordeze, corespunzător etapei de pregătire în care se află.

În perioada de debut studentul primește la facultate toate informațiile în detaliu cu privire la programul practicii, la viitoarele activități pe care le va desfășura, forma de evaluare a lor, la modalitățile de aplicare a instrumentelor de lucru, persoanele la care se poate adresa pentru a soluționa problemele legate de practică, indicându-i-se adresa precisă a instituției de profil și data începerii activității propriu-zise. Toate aceste informații le primește fiecare student în parte sau grupul de studenți care va petrece practica în aceeași instituție.

Într-o situație particulară se află studenții indeciși, cei cărora uneori nu este posibil să li se ofere un anumit loc pe care-l solicită și cei nemulțumiți de experiența anterioară. Aceștia trebuie

plasați într-un mod mai personalizat, urmărindu-se mai îndeaproape adaptarea lor pe parcursul întregii practici.

După fixarea locurilor, se întocmesc listele, care se comunică studenților și conducătorilor fiecărei instituții cu care se stabilesc ultimele detalii ale programului de instruire practică.

Urmează prezentarea studenților la locul de practică pe bază de adresă de recomandare din partea Catedrei însoțită de Ghidul de practică elaborat pentru anul universitar respectiv și alte instrumente de lucru (acord de practică, fișe de evaluare).

2.3. Desfășurarea programului de instruire practică

Această etapă reprezintă de fapt activitatea de instruire propriu-zisă a studentului, care începe cu familiarizarea acestuia cu locul de practică, prin prezentarea instituției, cunoașterea locului și rolului ei în cadrul sistemului de asistență socială, a obiectivelor ei, a metodologiei de lucru, explorarea problemelor curente, cunoașterea colectivului cu care se va lucra, dându-i-se toate informațiile de ordin general de care studentul are nevoie. În prima săptămână de practică se încheie și acordul de practică – individual sau colectiv, de la caz la caz (vezi Anexa), care consemnează jaloanele activității viitoare, prevede cu claritate obiectivele, scopul și activitățile preconizate pentru perioada de instruire practică a fiecărui student. După stabilirea acestui acord studentului trebuie să-i fie clar rolul ce-i revine la locul de practică, iar instructorului – obligațiile pe care le are față de student. Îndrumătorul trebuie să fie de acord cu prevederile acordului de practică pentru a putea verifica dacă sunt îndeplinite obiectivele învățării practice și dacă acestea corespund necesităților și posibilităților studentului, ca la finele practicii să poată evalua activitatea lui. Acest act se semnează de către student, instructorul de practică și de către îndrumătorul din instituția de învățământ.

La locul de practică studentul trebuie:

- să-și dezvolte capacitățile de a transpune noțiunile teoretice în practică, legătura teoriei cu practica constituind astfel un proces de continuitate;
- să înțeleagă modul de organizare a activității pe care o desfășoară instituția respectivă;
- să perceapă esența politicii sociale promovate în domeniu și a ansamblului de măsuri de asistență socială;
- să-și dezvolte abilitățile în lucrul practic, să comunice direct cu persoanele asistate în toate etapele procesului – de la evaluare până la stabilirea planului de acțiune, aplicarea lui și încheierea cazului;
- să-și asume responsabilitatea pentru realizarea reușită a sarcinilor profesionale;
- să capete cunoștințe despre culegerea și folosirea informațiilor;
- să se învețe să prezinte un anumit caz și să întocmească raportul asupra lui într-un mod adecvat, obiectiv, concis și care să răspundă scopului propus;
- să cunoască și să respecte legislația în vigoare cu privire la diferite acțiuni de asistență socială cu care se confruntă;
- să poarte respectul pentru valorile profesiei, să se familiarizeze cu normele conduitei deontologice specifice profesiei.

În cele din urmă, studentul trebuie să înțeleagă care este statutul și rolul asistentului social, să însușească profilul meseriei conform aptitudinilor și afinităților sale, să-și propună valorile supreme de care trebuie să se conducă în activitatea sa, să cunoască limitele și granițele profesiei, să știe cum să stabilească o relație profesională cu persoanele asistate, cu colegii și cu specialiști din alte domenii ale asistenței sociale.

2.4. **Supravegherea modului de desfășurare a practicii**

Serviciile de asistență socială, agențiile, institutele și, în general, instituțiile unde studenții își desfășoară practica de specialitate reprezintă acele zone specifice de acțiuni care pot fi direcționate spre educația studentului în asistență socială. Plasamentul la locul de practică în contextul relației tripartite *îndrumător–student–instructor* trebuie privit ca un element al procesului de învățare continuă pentru student, dar în bună măsură și pentru cadrul didactic – îndrumătorul de practică și instructorul de practică, obligați să acționeze la orice solicitare a studentului.

În perioada de desfășurare a activității practice a studenților este important ca îndrumătorii de practică să întrețină o legătură permanentă cu studenții și cu instructorii din instituțiile de profil nu numai pentru a “controla” (stricto sensu), dacă cei implicați își fac datoria, dar mai ales pentru a-i încuraja pe studenți în activitatea lor, a purta discuții critice și a avea permanent informații. Acestea se pot dovedi utile pentru îmbunătățirea procesului de instruire, identificarea nevoilor neacoperite, realizarea acordului între toți cei implicați în procesul complex al practicii de asistență socială. Relația tripartită *coordonator–îndrumător–instructor* trebuie să fie una complementară în care rolul critic revine îndrumătorului.

În perioada de desfășurare a practicii responsabilitatea pentru o bună îndrumare a studentului, pentru realizarea cu succes a practicii, revine, în primul rând, instructorului, desigur, cu colaborarea și sprijinul îndrumătorului. Întâlnirile periodice la locul de practică, prin vizite ale îndrumătorului dinainte fixate, în care să se discute colegial despre problemele de interes comun privitoare la derularea programului de pregătire practică a studenților, înlesnesc asigurarea unei relații mai bune între instituții, antrenează interesul instructorilor și al studenților.

Relația *îndrumător–instructor* trebuie să fie o relație onestă sub semnul preocupării pentru pregătirea studentului, cu disponibilitate pentru discuția deschisă.

De o reală utilitate în desfășurarea practicii sunt *seminariile* din cadrul Catedrei de specialitate de la facultate. Aceste seminarii reprezintă întâlniri periodice, săptămânale ale studenților cu îndrumătorul lor de practică, în cadrul cărora se schimbă informații despre activitățile care se desfășoară în diferite programe, agenții, instituții, se analizează cazuri, situații deosebite, sunt semnalate eventuale dificultăți, greutăți, probleme cu care se confruntă studenții, se clarifică punctele neclare, se evidențiază rezultatele meritorii, succesele în realizarea unor programe la care au participat studenții.

Revizuirea periodică a caietelor de practică, instrumentelor de lucru, de autoevaluare și de evaluare periodică, parțială și finală a experienței fiecărui student este de asemenea un element de mare importanță care facilitează urmărirea evoluției individuale a practicantului. De cele mai multe ori studentul înțelege să alcătuiască un jurnal personal, plin de impresii subiective, percepții ale unor elemente nesemnificative, irelevante ca experiență profesională, folosind chiar și un limbaj epistolar, inadecvat. În asemenea cazuri, se pierde de fapt din vedere menirea jurnalului ca instrument de învățare, se transcriu mai mult gânduri, impresii referitor la trăiri personale, și nu informații care decurg din observarea directă sau indirectă asupra realității obiective.

Se mai întâmplă ca aceste caiete să fie întocmite la sfârșitul stagiului de practică prin transcrierea unor notițe sumare sau chiar prin reconstituirea din memorie, în grabă, a activităților de practică pe zile sau perioade, cu puțin timp înaintea probei de evaluare finală.

Aceste experiențe argumentează necesitatea consultării periodice a jurnalului de practică de către instructor și îndrumător, împreună cu studentul, pentru a asigura menirea jurnalului ca instrument de învățare și de evaluare corectă a activității practice a studentului.

În această etapă coordonatorul și îndrumătorul de practică trebuie să se asigure că studentului i s-au oferit toate oportunitățile.

2.5. Etapa de încheiere a stagiului de practică

Faza de încheiere cuprinde evaluarea generală a activității instituțiilor de profil din punct de vedere al îndrumării acordate studentului și stabilirea calificativelor convenite fiecărui student practicant de către cadrul didactic – îndrumătorul de practică în colaborare cu specialistul, instructorul de practică.

Notarea studentului, conform normelor didactice, se face de către îndrumător în cadrul colocviului de practică. În afara discuției de verificare a cunoștințelor, studentul vine la colocviu cu o serie de instrumente de evaluare:

- caietul care conține jurnalul de practică;
- raportul de practică ce cuprinde o analiză sintetică a activităților realizate de studentul practicant în perioada practicii în instituția de profil;
- fișa de evaluare, elaborată de Catedra de Asistență Socială, care conține standardele de evaluare a studentului de către instructorul de practică.

Studentul, la rândul său, are acum ocazia să facă o evaluare generală, finală a locului de practică și a persoanelor cu care a lucrat, să-și exprime punctul de vedere despre calitatea experienței dobândite, să facă propuneri pentru viitor.

Este deci momentul când studenții încheie o etapă importantă pentru ei, când se pregătesc pentru un nou an universitar sau pentru o viitoare activitate profesională, care trebuie marcată de încredere și optimism.

2.6. Analiza finală

Revizuirea anuală, finală, a procesului de învățare practică, efectuată pe baza realizării unui feed-back între toți cei implicați, evaluării sub toate aspectele și cu privire la toate elementele componente ale instruirii practice este esențială pentru menținerea și dezvoltarea standardelor instruirii practice a studenților în etapele viitoare. Analiza finală este importantă pentru stabilirea jaloanelor activității pentru anul universitar următor, în ea fiind implicate instituțiile participante la proces, la fel studenții practicanți, îndrumătorii, instructorii.

Coordonatorul practicii adesea se confruntă cu o serie întregă de dificultăți cu privire la plasarea studentului într-un loc de practică:

- nu toate domeniile abordate la cursurile de specialitate se regăsesc ca profil sau în număr de locuri disponibile;
- nu pot fi oferite o serie de facilități de care studentul are nevoie;
- experiența insuficientă a unor tineri asistenți sociali deveniți instructori de practică a studenților;
- insuficienta pregătire profesională, de specialitate a unor cadre care lucrează ca asistenți sociali, dar care se bazează în activitatea lor mai mult pe experiență;
- lipsa experienței didactice a instructorilor;
- lipsa de încredere, uneori, a instructorilor în capacitatea studentului de a rezolva anumite probleme, de a-i încredința responsabilități;
- lipsa disponibilității de timp a instructorilor încărcăți cu sarcini profesionale care nu lasă timp suficient pentru instruirea studenților;
- lipsa spațiilor necesare;
- lipsa unor reglementări privind recompensarea instructorilor de practică.

Cu privire la studenți, este important a recepta și analiza cum evaluează ei instituția de profil, instructorul de practică, în special ce proiecte au în vederea menținerii legăturii cu cei care în viitor le vor putea fi colegi, ce mesaj transmit colegilor săi de generație și celorlalți studenți

referitor la experiența de practicanți.

În activitatea complementară a instructorului și îndrumătorului de practică, această analiză finală se va referi mai puțin la studenți anume; ea va avea în vedere în principal statuarea relațiilor viitoare și clarificarea pentru ambele părți a obiectivelor teoretice, practice, metodologice, organizatorice pentru reluarea într-o formă îmbunătățită și dezvoltată a colaborării în etapa următoare a unui nou an universitar.

GHIDUL DE PRACTICĂ:

- reprezintă un instrument de lucru concret atât pentru instructorii de practică din instituțiile de profil și îndrumătorii de practică din Universitate, cât, mai ales, pentru studenți;
- pune la îndemână tuturor celor interesați informații utile și o metodologie compactă de îndrumare, instruire, evaluare și supervizare a pregătirii practice a studenților și are ca scop îmbunătățirea permanentă a calității și eficacității acestui proces;
- conține o prezentare a obiectivelor generale și specifice (pe ani de studii) ale pregătirii practice a studenților la Asistența Socială în spiritul promovării și respectării valorilor proprii acestei profesii. Se încearcă astfel să se răspundă solicitărilor îndrumătorilor de practică cu care Universitatea a colaborat până în prezent;
- include o descriere a rolurilor și responsabilităților tuturor celor implicați în acest proces – studenți, îndrumători de practică, instructori de la locurile de practică. Această descriere nu trebuie interpretată ca un set de reguli fixe, ci ca o serie de sugestii cu privire la organizarea activităților practice, care să asigure o pregătire cât mai unitară a tuturor studenților secției noastre. De asemenea, sunt formulate și câteva recomandări cu privire la întocmirea jurnalului de practică.

La Ghid sunt anexate: acordul de practică, fișa de evaluare a activității studentului, fișa de evaluare a locului de practică, model de pagină de jurnal, model de structură pentru un studiu de caz.

* ***Acordul de practică*** este baza formală de colaborare a Universității cu instituțiile care oferă locuri de practică studenților la asistența socială. Acest document se încheie între Catedra de Asistență Socială, student și instructorul de practică din instituția de profil. Acordul va preciza obiectivele de învățare ale catedrei și activitățile specifice de îndeplinire a acestor obiective stabilite în comun de către toți cei interesați. Acordul se poate încheia și între instituție și grupul de studenți care fac practica în locul respectiv.

* ***Fișa de evaluare a activității studentului*** trebuie completată de către instructorul de practică și este destinată aprecierii calității prestației studentului în timpul perioadei de practică.

* ***Fișa de evaluare a locului de practică*** trebuie completată de către studentul practicant și este destinată verificării adecvării instituției la obiectivele de învățare stabilite în acordul de practică.

* **Jurnalul de practică** este un instrument de lucru prin intermediul căruia studentul reflectează zilnic asupra activităților desfășurate, precum și asupra dificultăților și reușitelor din timpul practicii.

* **Studiul de caz** este realizat de către student. El constituie o procedură de integrare a mai multor modalități de culegere a materialului empiric (observație, interviu etc.) prin abordarea unei entități sociale.

OBIECTIVE GENERALE

❖ Pregătirea practică a studenților va pleca de la premisa fundamentală conform căreia **asistența socială are un caracter înalt umanist și se desfășoară într-un cadru valoric și profesional care promovează și respectă drepturile omului.**

❖ Studenții vor fi sprijiniți să conștientizeze natura profesiei de asistent social și responsabilitatea pe care o au față de bunăstarea beneficiarilor serviciilor de asistență socială.

❖ Studenților li se va oferi cadrul necesar și optim aplicării în practică a cunoștințelor teoretice (de sociologie, psihologie, pedagogie, teoria și practica consilierii, psihopatologie, politici sociale, drept, medicină etc.) dobândite la facultate cu referire directă la domeniile specializate ale asistenței sociale: studiul de caz, evaluarea nevoilor clienților asistenței sociale, asistența socială a familiei și copiilor, terapii individuale, de grup și intervenții în comunitate, asistența socială a persoanelor cu deficiențe, boli mintale sau a vârstnicilor.

❖ Perioadele de practică vor contribui la înțelegerea de către student a profilului asistenței sociale ca profesie.

❖ Studenții practicanți vor fi informați cu privire la realitățile actuale din domeniile de interes ale asistenței sociale – parte a sistemului complex de protecție socială, în special despre activitățile de care sunt responsabili asistenții sociali în cadrul acestui sistem. Se va pune accent pe rolul asistenței sociale în societatea noastră la etapa actuală de tranziție generală.

❖ Familiarizarea studenților cu modul de organizare și funcționare a sistemului de asistență socială, a unităților aferente, cu rolul organizațiilor guvernamentale și non-guvernamentale în oferirea de servicii de asistență socială destinate persoanelor sau grupurilor de persoane în dificultate.

❖ Cunoașterea completă de către studenți a categoriilor de activități, servicii și prestații de asistență socială, a criteriilor de eligibilitate de care trebuie să se conducă potențialii beneficiari ai serviciilor de asistență socială, în conformitate cu prevederile legislației actuale.

❖ Studenții trebuie să fie încurajați să cunoască și să aplice valorile, principiile și normele impuse de codul deontologic al profesiei de asistent social.

OBIECTIVE SPECIFICE

Obiectivele specifice ale perioadelor de instruire practică au ca scop sprijinirea studenților în vederea formării de deprinderi conforme cu etapa de studii în care se află și au fost astfel concepute încât să se țină cont de bagajul de cunoștințe teoretice acumulate în timpul fiecărui an universitar.

ANUL I

Pe parcursul anului I, studenții dobândesc cunoștințe generale de: sociologie, psihologie, informatică, drept civil și penal, microeconomie, precum și cunoștințe specializate de psihologie socială aplicată, sociologia familiei, statistica socială. Scopul acestor discipline este acela de a familiariza studenții cu specificul profesiei de asistent social în contextul științelor socio-umane.

În anul I studenții iau pentru prima oară cunoștință de serviciile de asistență socială și cu cadrul instituțional în care acestea sunt oferite. Practica de vară trebuie să le ofere posibilitatea de a observa în mod direct organizarea și funcționarea instituțiilor de profil, precum și felul în care asistenții sociali lucrează direct cu diferite categorii de persoane în dificultate.

Având în vedere că practica de vară de la sfârșitul anului I reprezintă primul contact direct cu asistența socială, instructorii de practică trebuie să facă posibilă și să încurajeze **observația directă și participativă** a tuturor activităților de la locul respectiv de practică, inclusiv a celor desfășurate de către alți profesioniști decât asistenții sociali, ținând seama de caracterul interdisciplinar al Asistenței Sociale și de necesitatea ca studenții să-și înțeleagă locul și rolul într-o echipă multidisciplinară.

Studenții trebuie să fie ajutați de către instructori să cunoască:

- * modul de organizare și funcționare al instituției de profil și baza legală a acesteia
- * oferta de servicii și categoriile de beneficiari
- * relațiile cu alte instituții de profil și cu autoritățile
- * locul instituției în rețeaua de servicii
- * schema de personal (număr și tipuri de profesioniști)
- * elementele ce conferă specificitate statutului de asistent social
- * modul de aplicare a cunoștințelor teoretice în practică prin:
 - definirea clientului
 - evaluarea nevoilor și formularea unui plan de intervenție
 - stabilirea atribuțiilor asistentului social în situații concrete
 - participarea la întâlnirile de lucru, vizite la domiciliul clienților
 - acces la documente, dosare
 - respectarea principiilor etice și deontologice în practică.

În atingerea acestor obiective trebuie să se țină cont de capacitatea limitată a studenților de la anul I de a evalua, decide și interveni în lucrul direct cu clienții. Este de preferat ca mai întâi să observe aceste activități și apoi să le desfășoare sub atenta îndrumare și supervizare a instructorilor de practică.

ANUL II

În anul II se studiază o serie de discipline de specialitate cu ajutorul cărora studenții vor aprofunda o multitudine de aspecte specifice domeniului științelor sociale, cum ar fi: dreptul familiei și al muncii, demografie, dezvoltare umană, metode și tehnici în cercetarea socială, medicină internă. De asemenea, în acest an se studiază teorii moderne în asistența socială, precum și metode și tehnici în asistența socială. Aceste discipline îi familiarizează cu substratul teoretic al deprinderilor necesare desfășurării activității practice, cum ar fi: ascultarea activă, observația, interviul, evaluarea nevoilor, întocmirea planurilor de intervenție, evaluarea pe parcurs și evaluarea finală a intervenției.

Studenții anului II efectuează practica atât în timpul celor două semestre, cât și la sfârșitul anului universitar. Pregătirea practică trebuie să fie astfel organizată încât să consolideze sistemul de cunoștințe teoretice și să asigure condiții optime de învățare a tehnicilor specifice asistenței sociale. Pornindu-se de la experiența practică acumulată în timpul verii, instructorii de practică trebuie să permită studenților să-și asume responsabilitatea propriei pregătiri profesionale.

În perioada de practică studenții trebuie să fie implicați în munca directă cu clienții sub atenta îndrumare a instructorului prin:

- * adunarea datelor de evaluare a cazului
- * efectuarea analizelor de caz
- * planificarea intervenției
- * realizarea unei legături directe cu clienții
- * colaborarea cu alți profesioniști
- * deprinderea abilităților de autoevaluare profesională

La sfârșitul anului II studenții trebuie să demonstreze abilități de comunicare, interviuare, intervenție. În acest scop este util ca între student și instructorul de practică să se formeze o relație de colaborare care să faciliteze învățarea mutuală.

ANUL III

Planul de învățământ al anului III cuprinde ca discipline de studiu: planning familial, psihosociologia organizațiilor, psihopatologie, psihoterapie, terapii de familie, asistența socială a grupurilor etnice, asistența socială a celor afectați de sărăcie, adopție și plasament.

Practica anului III se desfășoară ca și în anul II, sub forma practicii semestriale și a practicii compacte de vară. Având în vedere nivelul de cunoștințe teoretice acumulate, studenții trebuie să fie sprijiniți să aplice aceste cunoștințe și să se implice nu numai în adunarea datelor cu privire la clienți, ci și în intervenții cu caracter “terapeutic” prin consiliere și psihoterapie.

În perioadele de practică studenților trebuie să li se ofere cadrul optim pentru dobândirea următoarelor deprinderi:

- * conducerea unui caz în toate etapele sale
- * susținerea propriului punct de vedere cu privire la cazuri de intervenție directă
- * redactarea și analiza documentelor
- * lucrul în echipă prin consolidarea abilităților de comunicare cu ceilalți specialiști
- * evaluarea oportunităților pe care le oferă locul de practică pentru asistența socială
- * evaluarea calității serviciilor oferite
- * stabilirea de legături cu factorii de decizie

La sfârșitul anului III studenții trebuie să demonstreze că stăpânesc tehnicile de intervenție și cunosc oferta de servicii de care pot beneficia clienții lor în condițiile respectării demnității și drepturilor acestora. Instructorii de practică vor trebui să permită activitatea independentă a studenților, încurajându-le creativitatea și spiritul de inițiativă.

ANUL IV

În anul IV se studiază: politici sociale, psihosociologia delincvenței, dezvoltare comunitară, managementul organizațiilor non-profit, asistența socială a șomerilor, asistența socială a persoanelor dependente de drog și alcool, defectologie, teoria și practica consilierii, bunăstarea copilului.

Practica anului IV se reduce doar la cea semestrială, pentru a le oferi studenților timpul necesar elaborării lucrărilor de licență. De acest fapt trebuie să se țină cont în organizarea activității practice, studenții având nevoie de sprijinul și îndrumarea directă a instructorilor de practică.

Se vor urmări :

- * evidențierea posibilităților de îmbunătățire a activității de asistență socială în respectiva instituție
- * elaborarea, redactarea și dezvoltarea de programe sociale ca parte a practicii
- * dezvoltarea unor abilități de cercetare a fenomenelor sociale
- * evaluarea eficienței politicilor sociale din perspectiva serviciilor oferite de respectiva instituție

La sfârșitul anului IV studenții trebuie să aibă o viziune de ansamblu asupra profesiei și să dovedească că au asimilat întregul bagaj de cunoștințe practice și teoretice necesare unui asistent social competent.

ROLURI ȘI RESPONSABILĂȚI ALE STUDENTULUI PRACTICANT

Practica studenților în instituții presupune asumarea de către aceștia a anumitor roluri și responsabilități:

- * Ca **beneficiar al procesului de învățare practică** studentul trebuie:
 - să conștientizeze faptul că este responsabil pentru calitatea propriei pregătiri practice
 - să manifeste interes real față de oportunitățile de învățare oferite de instituție
- * Ca **reprezentant al Universității**, prin cunoștințe, comportament și atitudine față de învățarea practică, studentul va avea în vedere:
 - aplicarea cunoștințelor teoretice în practică
 - respectarea instituției de profil, a programului ei, precum și a cerințelor formulate de instructorul de practică
 - ținerea cu rigurozitate a jurnalului de practică
 - corecta evaluare a locului de practică în perspectiva continuării colaborării cu respectiva instituție
- * Ca **reprezentant al propriilor interese** studentul are responsabilități privind:
 - acordarea întregii atenții pregătirii practice
 - comunicarea ideilor și preocupărilor sale echipei cu care lucrează
 - reafirmarea statutului său atunci când este necesar
 - îndeplinirea sarcinilor care îi sunt date de către instructorul de practică
- * Ca **reprezentant al instituției de profil** studentului i se cere:
 - să aibă o ținută corespunzătoare
 - să asigure menținerea unei relații de colaborare între instituție și Universitate
- * Ca **reprezentant al intereselor clienților** trebuie:
 - să apere cu precădere interesele acestora
 - să ceară sprijinul instructorului de practică ori de câte ori simte nevoia
 - să respecte confidențialitatea și unicitatea fiecărui client
 - să-și adapteze intervenția la nevoile clientului
 - să se informeze în permanență în legătură cu oferta de servicii, noile prevederi legale de care pot beneficia clienții
 - să aibă în vedere ameliorarea imediată dar și de perspectivă a situației clienților
 - să se preocupe de îmbunătățirea calității serviciilor oferite, precum și de înființarea altor servicii care sunt necesare

ROLURI ȘI RESPONSABILITĂȚI ALE INSTRUCTORULUI DE PRACTICĂ

Instituția în care lucrează instructorii de practică este cea care oferă studentului șansa de a lucra direct cu clienții, de a se implica în munca operativă, de a-și dezvolta deprinderile și calitățile necesare pentru a deveni un bun asistent social.

Rolul instructorilor de practică din instituțiile de profil este determinant în pregătirea studenților. Instructorul trebuie să aibă totdeauna în vedere faptul că reprezintă în primul rând un model de competență și probitate pentru cel căruia îi conduce primii pași în activitatea profesională.

Instructorii de practică trebuie să dovedească înțelegere și interes pentru această activitate. Faptul de a avea studenți în practică nu ar trebui văzut ca o sarcină în plus, ci ca o oportunitate pentru dobândirea de noi abilități didactice și familiarizarea cu cele mai avansate teorii și metode în asistența socială. În acest sens, trebuie conștientizat caracterul de reciprocitate al procesului de învățare eficientă care este în beneficiul ambilor parteneri: *al studentului* care necesită dobândirea de abilități de a face legătură între teorie și practică și *al instructorului de practică* care își va putea îmbogăți bagajul de cunoștințe teoretice.

În prima zi de practică instructorul trebuie să încheie împreună cu studentul acordul de practică cu privire la obiectivele de învățare și activitățile concrete pe care studentul trebuie să le efectueze. Activitățile trebuie să fie conforme cu nevoile și cu nivelul cunoștințelor teoretice ale studentului.

Dintre responsabilitățile instructorului de practică se disting:

- * sprijinirea studentului pentru realizarea **legăturii între teorie și practică**
- * **disponibilitate** pentru analizarea activității studentului ca să poată răspunde la întrebările acestuia în cadrul unor **întâlniri directe, cel puțin săptămânale**
- * **facilitarea integrării** studentului în colectivul instituției
- * **îndrumarea studentului** în activitatea de redactare a documentelor scrise cu referire la cazurile cu care lucrează
- * **ținerea evidenței prezenței și punctualității** studentului în vederea evaluării finale pe care va trebui s-o realizeze în ultima zi de practică prin **completarea fișei de evaluare** anexate
- * **menținerea legăturii cu îndrumătorul de practică** din Universitate și raportarea imediată a problemelor apărute
- * **încurajarea creativității și inventivității** studentului-practicant.

ROLURI ȘI RESPONSABILITĂȚI ALE ÎNDRUMĂTORILOR DE PRACTICĂ DIN UNIVERSITATE

În activitatea de urmărire a instruirii practice a studenților, îndrumătorii au următoarele roluri și responsabilități:

- * **Ca reprezentanți ai Universității:**
 - pregătirea cadrului teoretic de specialitate în care se va desfășura instruirea practică a studentului prin: seminarii de prezentare a rețelei, familiarizarea studenților cu legislația în domeniu, prezentarea rolurilor asistentului social, lămuriri cu privire la previziunile Universității referitor la student
 - plasarea studentului în practică în colaborare cu coordonatorul practicii în conformitate cu obiectivele specifice fiecărui an de studii și opțiunile exprimate de student
 - evaluarea calității instruirii practice a studentului și notarea acesteia pornind de la evaluarea întocmită de instructorul de la locul de practică și de la jurnalul de practică
 - reprezentarea intereselor studenților și Universității în fața instituțiilor de profil
- * **Ca reprezentanți ai intereselor studenților și garant al atingerii obiectivelor de învățare:**
 - luarea în considerare a opțiunilor studentului și respectarea lor în măsura în care acestea nu vin în contradicție cu obiectivele de învățare ale fiecărui an de studii
 - sprijin acordat studenților în timpul perioadelor de practică și rezolvarea oricăror dificultăți intervenite
 - încurajarea creativității practice a studentului
- * **Ca mediatori între Universitate și instituțiile de profil**
 - va ține legătura cu instructorii, venind în întâmpinarea cerințelor acestora cu privire la practică

ROLURI ȘI RESPONSABILITĂȚI ALE COORDONATORULUI DE PRACTICĂ

Coordonatorul de practică, pe baza experienței profesionale proprii și a celei rezultate din contactele anterioare cu locurile de practică, asigură:

- **cunoașterea** instituțiilor care pot deveni locuri de practică (profilul, activități, numărul de studenți admiși în practică)
- **buna organizare și desfășurare** a întregului proces de pregătire practică a studenților
- **colaborarea** strânsă între instituții și Universitate
- **încheierea formalităților** de plasare a studenților în practică
- **repartizarea studenților** la locurile de practică
- **consilierea studenților** cu privire la orientarea către un anumit profil și punerea în acord a previziunilor acestora cu nivelul de cunoștințe și afinitățile fiecărui student
- **organizarea de întâlniri** periodice cu îndrumătorii de practică și instructorii în vederea reactualizării unor aspecte ale prezentului Ghid

JURNALUL DE PRACTICĂ

Jurnalul de practică reprezintă materialul scris prin intermediul căruia studentul reflectează analitic și critic asupra activității practice desfășurate în timpul anului universitar.

Jurnalul este, alături de fișa de evaluare a activității studentului, unul din principalele instrumente de apreciere a activității practice a acestuia.

Fiecare student are responsabilitatea de a consemna zilnic cele mai importante aspecte ale activității practice, precum și aspectele legate de:

- 1) **prezentarea instituției:** tipul și profilul, gama de servicii oferite, categoriile de beneficiari, cadrul legislativ în baza căruia funcționează instituția, schema de personal;
- 2) **prezentarea activităților** desfășurate de către student;
- 3) **relațiile studentului** cu instructorul de practică și cu ceilalți membri ai personalului;
- 4) **prezentarea cazurilor** cu care a lucrat studentul în condițiile respectării confidențialității, a demnității și unicității clienților: descriere generală, estimarea nevoilor și definirea problemelor, întocmirea unui plan de intervenție, implementarea planului, evaluarea finală a cazului, aspectele pozitive și negative ale lucrului pe caz;
- 5) **evaluarea locului de practică**, aspecte pozitive și negative ale activității lor;
- 6) **autoevaluarea** activităților, aspectele care se cer îmbunătățite pe viitor.

Obiectivele jurnalului de practică:

*** din perspectiva studenților:**

- formarea unor deprinderi de redactare a propriilor analize și observații
- dobândirea unui limbaj conceptual specific asistenței sociale
- păstrarea riguroasă a informațiilor
- evidența progreselor făcute pe parcursul perioadelor de practică

*** din perspectiva îndrumătorului de practică:**

- păstrarea evidenței activităților practice ale studenților
- monitorizarea progreselor făcute de studenți
- evaluarea gradului de adecvare a activităților practice la obiectivele de învățare ale fiecărui an de studii.

ANEXE

ACORD DE PRACTICĂ

În perioada _____ studenții

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

de la Facultatea _____, specialitatea Asistență Socială vor efectua stagiul de practică la: _____

În această perioadă, studenții practicanți vor urmări realizarea obiectivelor generale și specifice înscrise în Ghidul de practică, vor îndeplini activitățile oferite de instituție, corespunzător pregătirii teoretice dobândite în anii de studii, într-un program de 6 ore, 5 zile pe săptămână, sub îndrumarea unui specialist, instructor de practică, desemnat de conducătorul instituției.

Obiectivele cuprinse în program și activitățile stabilite de instituție pentru realizarea acestor obiective, în perioada stagiului de practică, sunt următoarele:

Obiective: _____

Activități: _____

La încheierea stagiului de practică studenții vor primi din partea instructorului de practică calificativul care se va înscrie în fișa individuală de evaluare.

Indrumător de practică,

Instructor de practică,

Studenți,

Data:

EVALUAREA ACTIVITĂȚII STUDENTULUI ÎN PERIOADA STAGIULUI DE PRACTICĂ DE SPECIALITATE

STUDENTUL _____

DIN ANUL _____ GRUPA _____

a efectuat stagiul de practică la _____

INDRUMĂTOR DE PRACTICĂ: _____

Având în vedere următoarele criterii:

- *Folosirea eficientă a timpului de lucru* (prezență, punctualitate, respectarea programului de lucru, rezolvarea la timp a sarcinilor ce i-au fost repartizate spre rezolvare)

Se acordă calificativul:

1. Foarte bine 2. Bine 3. Satisfăcător 4. Suficient 5. Insuficient

- *Atitudinea față de instituție* (interesul și dorința de a cunoaște structura de organizare și funcționare a instituției, respect pentru rolul și scopurile instituției, dacă a demonstrat o atitudine corectă, profesională față de ceilalți membri ai colectivului și față de îndrumătorul de practică)

Se acordă calificativul:

1. Foarte bine 2. Bine 3. Satisfăcător 4. Suficient 5. Insuficient

- *Interesul pentru dobândirea deprinderilor și abilităților necesare profesiei de asistent social* (seriozitate și conștiinciozitate în activitatea zilnică, preocupare pentru a învăța cât mai mult din experiențele practice, atitudine profesională față de clienți, deprinderea lucrului în echipă, capacitatea de a aplica teoriile învățate, dacă dovedește bunăvoință, înțelegere, spirit de inițiativă, responsabilitate)

Se acordă calificativul:

1. Foarte bine 2. Bine 3. Satisfăcător 4. Suficient 5. Insuficient

Recomandări pentru student:

Alte observații:

Îndrumător de practică,

Data:

**EVALUAREA LOCULUI DE PRACTICĂ DE CĂTRE
STUDENT**

STUDENTUL _____

DIN ANUL _____ **GRUPA** _____

LOCUL DE PRACTICĂ _____

În ce măsură considerați că stagiul de practică v-a fost util?

- 1) în mare măsură
- 2) în mică măsură
- 3) prea puțin

Care au fost aspectele pozitive ale practicii? _____

Care au fost aspectele negative ale practicii? _____

Cum ați colaborat cu instructorul de practică? _____

Cum ați aprecia calitatea instruirii practice?

- 1) foarte bună
- 2) bună
- 3) satisfăcătoare
- 4) insuficientă

Considerați că acest loc de practică poate fi recomandat și altor colegi?

1.DA

2.NU

Vă rugăm să adăugați orice alt comentariu pe care considerați necesar să ni-l comunicați în legătură cu acest stagiu de practică.

**MODEL PENTRU EVALUAREA ÎNDRUMĂTORULUI
DE PRACTICĂ DE CĂTRE STUDENT**

STUDENT: _____

SUPERVIZOR: _____

AGENȚIA DE PRACTICĂ: _____

PERIOADA: _____

1. Care a fost frecvența ședințelor de supervizare planificate ?

- lunar
- la două săptămâni
- săptămânal
-

2. Apreciați receptivitatea îndrumătorului față de întrebările și problemele ridicate de dv.

Foarte accesibil			Indiferent			Deloc accesibil
+3	+2	+1	0	-1	-2	-3

3. În ce măsură supervizorul s-a implicat și v-a sprijinit în activitatea dv.?

În foarte mare măsură			Indiferent			Nu s-a implicat deloc
+3	+2	+1	0	-1	-2	-3

4. În general, cum ați aprecia activitatea supervizorului (îndrumătorului) dv. de practică?

Foarte bună	Bună	Satisfăcătoare	Destul de slabă	Slabă
5	4	3	2	1

Semnătura

Data

Model de
PAGINĂ DE JURNAL

1. *EXPERIENȚA - Ce s-a întâmplat ?*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. *IDENTIFICARE - Ce a fost important pentru mine în această experiență?*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. *ANALIZA - De ce a fost important pentru mine ?*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. *GENERALIZARE –*

Ce am învățat (reînvățat), cum voi aplica acest lucru și cum îl voi folosi?

.....

.....

.....

.....

MODEL DE STRUCTURĂ PENTRU UN STUDIU DE CAZ

1. AGENȚIA

- descrierea agenției;
- de stat sau nu;
- bazată pe voluntariat sau nu;
- organizarea și funcționarea ei;
- care este grupul țintă;
- strategia de lucru a instituției;
- echipa din care face parte studentul.

2. CLIENTUL

- anonimatul numelui;
- vârsta/data nașterii;
- adresa.

3. REFERIREA CLIENTULUI

- evenimentele care au condus la venirea clientului la agenția respectivă;
- eventuale contacte anterioare cu alte instituții;
- situația prezentă și motivul trimiterii clientului la agenția respectivă.

4. FAMILIA

- familia de origine, numele părinților (sau al altor rude apropiate);
- vârsta părinților;
- adresa acestora;
- orice alte informații utile;
- familia de adopție;
- numele;
- vârsta;
- dacă clientul trăiește cu ceilalți membri;
- orice altă informație relevantă.

5. EVALUAREA

- cum s-a desfășurat evaluarea nevoilor clientului;
- discuții asupra perspectivei teoretice ce ar fi putut duce la evaluări diferite;
- prezentarea scopurilor propuse.

6. METODE DE INTERVENȚIE

- enumerarea motivelor care susțin aplicarea unei metode particulare;
- trimiteri la literatura de specialitate (justificare teoretică).

7. DESFĂȘURAREA ÎN TIMP A INTERVENȚIEI

- frecvența și durata interviurilor, locurile de desfășurare;
- modul de dezvoltare a cazului, discuții asupra ipotezelor;
- precizarea, delimitarea stadiilor de dezvoltare a cazului;
- faza inițială;
- faza intermediară;
- faza de încheiere;
- descrierea întrevederii cu clientul;
- orice modificare apărută pe parcurs a scopurilor și mijloacelor de intervenție; motivele pentru care s-a procedat astfel;
- descrierea rezultatelor: ce anume s-a realizat și ce nu.

8. CONCLUZII

- munca depusă;
- ce s-ar fi putut face în mod diferit;
- cum s-a încheiat activitatea desfășurată (din punctul de vedere al clientului și al studentului);
- a fost cazul rezolvat sau trimis altcuiva (și de ce);
- cum au fost atinse scopurile urmărite în procesul învățării.